

Ștefan LEMNY, *Cantemireștii. Aventura europeană a unei familii princiare din secolul al XVIII-lea*, trad. de Magda Jeanrenaud; pref. de Emmanuel Le Roy Ladurie, Iași, Polirom, 2010, 326 p.

Volumul intitulat, *Cantemireștii. Aventura europeană a unei familii princiare din secolul al XVIII-lea*, de Ștefan Lemny, a fost publicat în anul 2010 în cadrul colecției „Historia” a Editurii Polirom, cu prefața de Emanuel Le Roy Ladurie și traducerea realizată de Magda Jeanrenaud. Această carte a fost editată inițial în Franța în anul 2009. Istoricul Ștefan Lemny este român naturalizat în Franța și este un specialist în istoria culturală a secolului al XVIII-lea. Este responsabil de colecțiile de istorie ale Bibliotecii Naționale Franceze.

Volumul prezintă viața familiei Cantemir examinând mai cu seamă destinele a doi reprezentanți remarcabili, Dimitrie Cantemir și fiul său, Antioh. Dimitrie Cantemir (1673-1723), domn al Moldovei (martie – aprilie 1693 și 1710-1711), apoi oaspete al țarului Rusiei, cărturar ilustru, membru al Academiei din Berlin, senator și consilier secret a lui Petru cel Mare, își creează faima în Europa și rămâne în istorie nu ca monarh sau conducător de stat, ci ca un apreciat erudit, autor al unor lucrări precum *Istoria Imperiului Otoman*, lucrare remarcabilă și de referință în Europa secolului al XVIII-lea. Antioh Cantemir (1709-1744), ca și tatăl său, se remarcă de asemenea ca o personalitate importantă a culturii europene. Ambasador al Rusiei la Londra și Paris, se numără printre cunoscuții lui Montesquieu și Voltaire. În Rusia, Antioh este recunoscut ca fondator al poeziei moderne rusești, în principal datorită satirelor sale.

Ștefan Lemny consideră că opera culturală a lui Dimitrie Cantemir și a fiului său Antioh a contribuit la apropierea culturală dintre Orient și Occident, această contribuție în plan cultural surclasând ambițiile dinastice, neîmplinite, ale familiei. Rolul de intermediari între Est și Vest a fost concretizat de cei doi prin stimularea colaborărilor dintre cercurile academice rusești și cele occidentale și a contactelor diplomatice dintre Rusia și puterile apusene.

Demersul autorului nu este unul exclusiv biografic, el îmbinând aspectele de istorie culturală cu intrigile politico-diplomatice de la marile curți europene și urmărind formarea intelectuală a celor doi cantemiri, geneza operelor importante care au avut un impact asupra culturii românești, rusești și occidentale, dar în același timp prezentând și priplul diplomatic pe care l-au parcurs Dimitrie și Antioh în epocă.

Lucrarea istoricului Ștefan Lemny este o analiză istorică riguroasă, scrisă într-un stil limpede, accesibil publicului larg. De asemenea autorul se detașează de revendicările naționale colorate de o anumită retorică. Astfel Dimitrie Cantemir este studiat și cercetat cu predilecție în România și Moldova, în schimb Antioh este cercetat și cunoscut mai mult în Rusia. Ștefan Lemny încearcă astfel să restabilească continuitatea, la nivel istoriografic, dintre cele două personaje istorice, care sunt tratate de data aceasta în mod unitar în cadrul unei singure direcții de investigare, și nu separat, ca părți a două culturi naționale distincte.

Pentru publicul occidental, volumul arată că spațiul românesc a produs pentru secolul al XVIII-lea două personaje de anvergură europeană, demne de nivelul cel mai înalt cultural-intelectual al epocii.

Lucrarea este structurată în două părți: prima parte are ca subiect central pe Dimitrie Cantemir intitulându-se *De la Istanbul la Sankt Petersburg: Dimitrie Cantemir*, cea de-a doua parte tratează pe Antioh *Din Rusia în Occident: Antioh Cantemir*. Există o continuitate evidentă între cele două secțiuni.

Din cuprins: *Ucenicia unui principe moștenitor moldovean; În Rusia lui Petru cel Mare; La Poarta de fier a Orientului; Un tânăr principe în zorii Luminilor rusești; Un ambasador rus la Londra și la Paris; În republica literelor; Montesquieu și Voltaire; Viața sentimentală, amurg de viață; Aventura europeană a Istoriei Imperiului Otoman.*

Silviu Stoian